

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ

P O L İ S   A K A D E M İ Y A S I

Fakültə: Əyani

Kafedra: “DİO-nun inzibati fəaliyyəti”

Fənn: “DİO-nun inzibati fəaliyyəti ”

M Ü H A Z İ R Ə

MÖVZU № 8. “DİO-nun ayrı-ayrı sahəvi xidmətlərinin təyinatı və hüquqi vəziyyəti.”

**Tərtib etdi:
"DİO-nun inzibati fəaliyyəti" kafedrasının
rəisi, polis polkovniki
V.G.Abişov**

**Mühazirəyə əlavə və dəyişiklər etmişdir:
kafedranın müəllimi, polis polkovnik-
leytenantı, h.ü.f.d.
Ş.T.Şükürov**

Mühazirəyə edilmiş əlavə və dəyişiklər kafedra iclasında müzakirə olunmuş
və təsdiq edilmişdir.

Protokol № _____, «_____» _____ 2016-ci il

Bakı - 2016

MÖVZU № 8

Daxili işlər orqanlarının ayrı-ayrı sahəvi xidmətlərinin təyinatı və hüquqi vəziyyəti.

P L A N:

Giriş:

1. Daxili işlər orqanlarının təchizat aparatlarının hüquqi vəziyyəti, təşkilati quruluşu və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi.
2. DİN-in Maliyyə-Plan İdarəsinin hüquqi vəziyyəti və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi.
3. DİN-in Əsaslı Tikinti İdarəsinin hüquqi vəziyyəti, vəzifə və funksiyaları.
4. Daxili işlər orqanlarının Tibb xidmətinin təyinatı və hüquqi vəziyyəti.
5. DİN-in İdman Cəmiyyətinin vəzifə və funksiyaları.

Nəticə:

Təvsiyə edilən ədəbiyyat siyahısı:

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (12 noyabr 1995-ci il).
2. Polis haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (28 oktyabr 1999-cu il). Bakı, Qanun, 2009.
3. Azərbaycan Respublikası DİO-nun Maddi-Texniki və Sosial Bazasının möhkəmləndirilməsi fondunun yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (29 iyun 2002-ci il).
4. Azərbaycan Respublikası DİN-in Əsasnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında AR Prezidentinin Fərmanı (30 iyun 2001-ci il).
5. Azərbaycan Respublikasında polis orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə dair Dövlət Proqramının (2004-2008-ci illər) təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (30 iyun 2004-cü il).
6. Azərbaycan Respublikası DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının təsvirinin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (12 iyun 2006-cı il).
7. Azərbaycan Respublikası DİO-nun xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və mülki işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (30 iyun 2006-cı il).
8. AR DİN-in Maliyyə Plan İdarəsi haqqında Əsasnaməsi (DİN,06.07.2012-ci il, qərar № Q10-001-12).
9. Azərbaycan Respublikası DİN-in Təchizat İdarəsi haqqında Əsasnaməsi (DİN, 16.IV.2001-ci il, № 153).
10. Şəhər (rayon), nəqliyyatda polis orqanları haqqında Əsasnamə; Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının işinin təşkili haqqında Təlimat; Şəhər, rayon,

- nəqliyyatda polis orqanlarının rəhbərliyi arasında nümunəvi vəzifə bölgüsü (DİN, 13.07.09, № 390).
11. DİN-in Əsaslı Tikinti İdarəsinin Əsasnaməsi (DİN, 22.XII. 2004-cü il, № 516).
  12. «Şəhər, rayon, polis orqanlarında vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və qəbulu işinin vəziyyətinə dair» Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 29 noyabr 2013-cü il tarixli KQ-5\1 n-li qərarı.
  13. “2012-ci ildə cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin nəticələri və qarşıda duran vəzifələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin 28 yanvar 2013-cü il tarixli KQ-1nömrəli kollegiya qərarı.(DİN-in 29.01.2013-cü il tarixli Ə68-001-13 nömrəli əmri).
  14. 2012-ci il ərzində cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin təmini sahəsində Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin fəaliyyətinin nəticələri haqqında 27.01.2013-cü il tarixli G7001-13 nömrəli İcmal-arayış.
  15. “2013-cü ildə cinayətkarlıqla mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 28 yanvar 2014-ci il tarixli KQ-1nömrəli qərarı (DİN-in 29.01.2014 tarixli Ə81-201-14 nömrəli əmri).
  16. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin 14.12. 2015-ci il tarixli Q75-001-15 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin İdman Cəmiyyəti haqqında Əsasnamə.
  17. 2013-cü ildə daxili işlər orqanlarında fiziki hazırlıq işinin təşkilinə dair Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin 29 12 2012-ci il tarixli Ə821-001-12 nömrəli əmri.
  18. Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında tibbi xidmətin təşkil edilməsi haqqında Əsasnaməsi.(Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin 12 dekabr 2012-ci il tarixli Q81-001-10 nömrəli qərarı).
  19. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Tibb İdarəsi haqqında Əsasnamə. (Azərbaycan Respublikası DİN-in 31.12.2002-ci il tarixli 492 nömrəli əmri).
  20. “2013-cü ilin 6 ayında cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin Təhlili. İyul 2013.
  21. Hərbi qulluqçuların dövlətə vurduqları ziyanə görə maddi məsuliyyəti haqqında Əsasnamənin elan edilməsi barədə (DİN, № 568, 31.10.1995).
  22. DİN-in orqan və hissələrinin silah-sursatlarla təchizatı, onların saxlanması və uçotunun aparılması qaydaları haqqında (DİN, № 111, 16.04.1999).
  23. AR polisinin fəaliyyətinin maddi-texniki normalarının elan edilməsi barədə (DİN, № 01, 17.01.2003).
  24. DİN-in orqan, müəssisə və təşkilatlarında ərzaq və qida normalarının tətbiq edilməsi barədə (DİN, № 140, 07.2003).
  25. AR polisinin nəqliyyat vasitələri ilə təminat normaları haqqında (DİN, № 08, 31.05.2004).

26. DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının normalarının və istifadə edilməsi barədə (DİN, № 4, 08.01.2007).
27. DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim forması və fərqlənmə nişanlarının istifadə qaydaları haqqında (DİN, № 325, 18.06.2007).
28. Polis əməkdaşının maddi və sosial təminatları ilə bağlı qaydaların təsdiq edilməsi haqqında AR NK-nin 20.04.2000-ci il tarixli 73 nömrəli Qərarının elan edilməsi barədə (DİN, № 459, 24.11.2000).
29. DİO-nun geyim, yataq və digər inventar əmlakı ilə təminat qaydaları haqqında Təlimat (DİN, 12.XII.2003, № 475).
30. DİO-da möhürlərin, ştamplarının hazırlanması, qeydiyyatının aparılması, istifadə və ləğv edilməsi qaydaları (DİN, 24.04.2000, № 09).
31. DİN sistemində pul mükafatı və maddi yardımların verilməsi qaydaları (DİN, 27.02.2009, № 120).
32. DİN-in İaşə Kombinatının Struktur qurumları barədə (DİN, 25.02.2010, № 124).
33. V.Abışov, H.Eyvazov. DİO-nun inzibati fəaliyyəti. Ümumi hissə. Sxemlərdə. Dərs vəsaiti. Bakı-Qanun-2006.
34. V.Abışov, H.Eyvazov. Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti. Ümumi hissə. Dərslik. Bakı, "Qanun" 2008, 728 səh.

GİRİŞ

2014-ci ilin Yanvarın 28-də Daxili İşlər Nazirliyində 2013-cü ildə cinayətkarlıqla mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş geniş Kollegiya iclası keçirilmişdir.

İclası giriş sözü ilə açan daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov xüsusilə vurğulamışdır ki, yola saldıığımız 2013-cü il Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Heydər Əliyev siyasi kursunun uğurlu inkişafı, xüsusən zati-alilərinin xalqımızın yekdil etimadı ilə yenidən dövlət başçısı seçilməsi ilə əlamətdar olmuşdur.

Ölkə həyatının bütün sahələrində müsbət nəticələr əldə edilmiş, o cümlədən davamlı şəkildə həyata keçirilən quruculuq işlərinə, tərəqqi proseslərinə zəmin yaradan sabitlik və daxili təhlükəsizlik etibarlı qorunmuşdur.

Qeyd olunmuşdur ki, hüquq-mühafizə siyasətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı möhtərəm Prezidentin fərman, sərəncam və tapşırıqlarından, aidiyyəti plan və proqramlardan irəli gələn vəzifələr vaxtında və tam yerinə yetirilmişdir. Respublikamız əhalinin hər 100 min nəfərinə düşən cinayətlərin sayının azlığına görə ötən ildə də MDB və Şərqi Avropa məkanında öncül mövqedə olmuş, vətəndaşların əmin-amanlığının yüksək səviyyədə təmin edildiyi dövlət imicini bir daha təsdiqləmişdir.

Hüquqi dövlət quruculuğu və demokratik yolu özünə əbədi yol seçmiş Azərbaycan Respublikası dünya birliyində özünəməxsus yer tutmuşdur. Digər sahələrdə olduğu kimi hüquqi islahatların aparılması nəticəsində Daxili İşlər Nazirliyinin maddi-texniki və maliyyə təminatlarının təchizatını günün tələbləri səviyyəsində qurulması mümkün olmuşdur.

Göstərilən təminat və təchizatın DİO-da həyata keçirilməsini DİN-in müvafiq struktur hissələri təmin edir.

Mövzunun birinci sualında fəaliyyətinin əsas istiqamətini daxili işlər orqanlarının maddi-texniki təminatını təşkil edən DİN-in müstəqil struktur hissəsi olan Təchizat İdarəsinin hüquqi vəziyyəti, təyinatı haqqında qeyd edəcəyik. Sualda, həmçinin Təchizat İdarəsinin əsas funksiyaları və vəzifələri də öz əksini tapacaq.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 iyun 2002-ci il tarixli Fərmanı ilə Daxili İşlər Orqanlarının Maddi-Texniki və Sosial Bazasının Möhkəmləndirilməsi Fondu yaradılmışdır. Fondun əsas təyinatı, məqsədi və fonda rəhbərlik haqqında da mövzuda şərh veriləcək.

Mövzunun ikinci sualında DİN-in müstəqil struktur hissəsi olan vahid maliyyə-siyasətinin həyata keçirilməsini DİN-in Maliyyə-Plan İdarəsi təmin edir. Sualın birinci hissəsində İdarənin strukturu, fəaliyyətinin təşkilatı əsası haqqında, həmçinin İdarənin əsas vəzifə və funksiyaları öz əksini tapacaq. Burada DİO-da maliyyə planlarının növləri, DİO smetasının əsas maddələri göstəriləcək.

Mövzunun üçüncü sualında Əsaslı Tikinti idarələri haqqında qeyd olunacaq. Sualın ikinci hissəsində DİN-in Əsaslı Tikinti İdarəsinin əsas vəzifə və

funksiyaları, şöbə rəisinin hüquqları və şöbənin təsərrüfat fəaliyyətinə nəzarət haqqında qeyd olunacaq.

Mövzunun dördüncü sualında DİN-in Tibb xidmətinin hüquqi vəziyyəti və təşkili barəsində qeyd olunacaq.

Mövzunun dördüncü sualında DİO-nın İdman Cəmiyyəti haqqında bilgiler əldə edəcəksiniz.

2012-ci il ərzində cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin təmini sahəsində Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin fəaliyyətinin nəticələri haqqında 27.01.2013-cü il tarixli G7001-13 nömrəli İcmal-arayışda göstərilir ki, Polis sahə məntəqələrinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi Baş İdarənin fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir. Belə ki, yeni məntəqələrin tikintisi üçün 790 torpaq sahəsi ayrılıb, polis sahə rəislərinə və polis sahə inspektorlarına 106 yeni xidməti otaqlar verilmiş, müasir standartlara cavab verən 72 yeni məntəqənin inşası başa çatdırılmış, 32 məntəqənin tikintisi isə hazırda davam etdirilir.

Beləliklə, mövzuda qeyd olunacaq və əldə edəcəyiniz hüquqi biliklər Sızda daxili işlər orqanlarının maddi-texniki, təchizat və maliyyə təminatları haqqında dərin biliklərin yaranmasına səbəb olacaq.

SUAL 1. Daxili işlər orqanlarının təchizat aparatlarının hüquqi vəziyyəti, təşkilati quruluşu və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi.

“Polis haqqında” Qanunun VI fəslinə əsasən (maddə 39-40), polisin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti, qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada bağlanmış müqavilələr əsasında, habelə dövlət və qeyri-dövlət fondlarının vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən polis əməkdaşlarının sayını və onlara çəkilən xərclərin məbləğini, habelə polisin fəaliyyətinin maddi-texniki təminatı qaydasını və normalarını Nazirlər Kabineti müəyyənləşdirir.

Azərbaycan Respublikasının polis orqanları müəyyənləşdirilmiş normalar əsasında xüsusi geyim forması, odlu silah, döyüş sursatı, xüsusi vasitələr, texnika və xüsusi təchiz olunmuş binalar və nəqliyyat vasitələri ilə təmin edirlər.

Daxili işlər orqanlarının təşkilatdaxili idarəçilik sahəsində əsas təminatmə funksiyalardan birini ehtiyat təminatmə xidmətləri həyata keçirir. Bu xidmətləri həyata keçirən DİN-in müstəqil struktur hissəsi olan Təchizat İdarəsinin (bundan sonra İdarə) fəaliyyətinin əsas istiqamətini daxili işlər orqanlarının maddi-texniki təminatı təşkil edir.

İdarə Daxili İşlər Nazirliyinin səlahiyyətləri çərçivəsində hərbi daşımaları həyata keçirir, daxili işlər orqanlarının və Daxili qoşunların hərbi və xüsusi texnika, rabitə vasitələri, xüsusi vasitələr, silah, sursat və digər maddi-texniki ehtiyatlarla təmin edilməsini, dövlət büdcəsi və sair mənbələrdən maliyyələşməsinə təmin edir.

İdarə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikası Qanunlarını, Respublika Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, digər qanunvericilik aktlarını, eləcə də DİN-in normativ aktlarını və DİN-in 16.04.2001-ci il tarixli 153 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Təchizat İdarəsi haqqında Əsasnaməni rəhbər tutur.

İdarənin təbəçiliyinə Avtomobil təsərrüfatı, Təmir-tikinti qrupu, Ç.Mustafayev adına Uşaq istirahət düşərgəsi, 1,2,3 və 4 saylı uşaq bağçaları, İctimai-iaşə kombinatı, Tikinti emalatxanası və Mərkəzi baza aiddir.

İdarənin rəisi və onun müavinləri Daxili İşlər Naziri tərəfindən vəzifəyə təyin və azad edilir.

İdarənin fəaliyyətinin təşkilatı əsasını DİN-in və bilavasitə idarənin iş planları təşkil edir.

Daxili işlər naziri tərəfindən təsdiq olunmuş İdarənin strukturu aşağıda göstərilən şöbə və bölmələrdən ibarətdir:

- texniki istehsalat şöbəsi;
- silah şöbəsi;
- ərzaq bölməsi;
- avtomobil nəqliyyatı şöbəsi;
- geyim-təchizat şöbəsi;
- maliyyə-plan bölməsi.

İdarənin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Azərbaycan Respublikası polisinin fəaliyyətinin maddi-texniki təminatı qaydası və normaları haqqında” 26.10. 2000-ci il tarixli 196-9 nömrəli qərarı əsasında daxili işlər orqanlarının, tabeli struktur hissələrin aşağıdakı maddi-texniki vasitələr və əmlak ilə mərkəzləşdirilmiş qaydada təchizatını həyata keçirir:

- xüsusi geyim;
- odlu silah, döyüş sursatı;
- nəqliyyat vasitələri;
- rabitə vasitələri və yanğından mühafizə işarəedici avadanlıqları;
- xüsusi vasitələr və texnika;
- kriminalistika və əməliyyat texnikası;
- yanacaq;
- cihazlar, qurğular;
- möhür və ştamplar;
- digər maddi-texniki vasitələr.

2. İdarə aşağıdakı daxili işlər orqanlarını və ona tabe olan hissələri maddi ehtiyatlarla təchiz edir:

- DİN-in Mərkəzi aparatını;
- Nəqliyyatda Baş Polis İdarəsini;
- Bakı şəhər Baş Polis İdarəsini;
- polis idarələrini;
- DİN-in tibbi və sağlamlıq müəssisələrini;
- DİN-in Polis Akademiyasını;
- A.Heydərrov adına sıravı və kiçik rəis heyəti hazırlayan məktəbi;
- Təmir-Tikinti Qrupunu;
- uşaq bağçalarını;
- uşaq istirahət düşərgəsini;
- xidməti itlər yetişdirən məntəqələri;
- Avtomobil Təsərrüfatını;
- rabitə vasitələrinin təmiri emalatxanasını.

DİN-in Daxili Qoşunların Baş İdarəsi, Baş Mühafizə İdarəsi, Tikinti Emalatxanası, İctimai İşlə Kombinatı maddi-texniki vəsaitlərlə dəyəri ödənilməklə təmin olunurlar.

3. İldə bir dəfə DİO-dan tələb olunan maddi-texniki vasitələrə dair sifarişləri qəbul edir, doğruluğunu yoxlayır, ümumiləşdirərək vahid hesabat-sifarişi hazırlayır və Respublikanın müvafiq orqanlarına təqdim olunması üçün DİN rəhbərliyinə məruzə edir.

4. DİN-in balansında olan binaların və qurğuların təsdiq olunmuş smetaya əsasən cari və əsaslı təmirini təşkil edir.

5. Mal-material təchizatı üzrə digər müəssisələr, idarələr və təşkilatlar ilə təsərrüfat müqavilələri bağlayır.

6. Təmir-tikinti qrupunun, Uşaq istirahət düşərgəsinin, uşaq bağçalarının, İctimai İşlə Kombinatının, Tikinti Emalatxanasının işinin planlaşdırılmasını və mühasibat uçotunu təşkil edir.

7. Nəqliyyat texniki vasitələrinin, silah və sursatların, fərdi və xüsusi qorunma vasitələrinin, geyim və inventar əmlakının mövcud şatlara əsasən normalarını və tabellərini işləyib hazırlayır.

8. DİN-in Mərkəzi Mənzil-Məişət Komissiyasının işini təşkil edir.

9. İdarədə, ona tabe olan struktur hissələrdə maddi-texniki vəsaitlərin səmərəli və qənaətlə istifadə edilməsinə nəzarət edir.

İdarənin əsas funksiyalarına aiddir:

1) işlənmiş və istismar müddəti başa çatmış əmlakların istifadəyə yararlı olan hissələrinin başqa sahələrdə istifadə olunmasını təşkil edir;

2) təchizat işinin təşkili ilə əlaqədar DİO-nun ştat sayının və şəxsi heyətinin, habelə maddi vəsaitlərlə təmin olunmasının uçotunu aparır;

3) qanunvericiliyə müvafiq olaraq müəyyən edilmiş forma və həcmlərdə mühasibat hesabatları tərtib edir, mühasibat uçotunu aparır;

4) smeta üzrə ayrılmış vəsaitlərin düzgün istifadə olunmasına, dövlət büdcəsi qarşısında öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə, maliyyə, smeta və büdcə intizamına riayət olunmasına operativ nəzarəti həyata keçirir;

5) səfərbərlik ehtiyatının və toxunulmaz ehtiyatın, maddi ehtiyatların toplanılmasını və yeniləşdirilməsini təmin edir.

6) daxili işlər orqanlarına və tabe hissələrə ayrılmış əmlakın düzgün istifadə olunmasına nəzarət edir. Əvəzsiz verilmiş maddi vəsaitlərin mədaxil edilməsinin, qanuni istifadəsinin, uçot və saxlanmasının yoxlanılmasını təşkil edir.

7) DİN-in Polis Akademiyasının, A.Heydərov adına sıravı və kiçik rəis heyəti hazırlayan məktəbini, uşaq bağçalarının və istirahət düşərgəsinin ərzaqla təminatını təşkil edir. Ərzaq məhsullarının düzgün bölüşdürülməsinə və tam buraxılmasına nəzarət edir, aşkar olunmuş qüsurların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görür;

8) təchizat işinin və təsərrüfat fəaliyyətinin təşkilinə dair təlimatlar, metodiki tövsiyələr, göstərişlər, icmallar hazırlayır. DİN-in müvafiq idarə rəhbərləri ilə birlikdə maddi vəsaitlərin qənaətlə xərclənməsinə, təsərrüfatın möhkəmləndirilməsinə, təchizat sisteminin təkmilləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər görür;

9) DİO-da təchizat işinin təşkilinə dair təlimatlar, müşavirələr və seminarlar keçirir, maddi vəsaitlərin paylanmasına, realizə edilməsinə, təkrar xammalın toplanmasına və təhvil verilməsinə, anbarlarda qabaqcıl texnikanın tətbiq edilməsinə, əl əməyinin mexanikləşdirilməsinə, təhlükəsizlik texnikası və yanğından mühafizə qaydalarına riayət edilməsinə nəzarət edir;

10) silahların təmirini təşkil edir;

11) təminatda olan təşkilatların ərzaq məhsulları ilə təmin olunması məqsədilə yardımçı təsərrüfatların inkişafı üçün tədbirlər görür;

12) tabelikdə olan struktur hissələrin inzibati, anbar və istehsalat binalarının və qurğularının pasportlaşdırılmasını və uçotunu aparır;

13) itirilmiş, çatışmayan, məhv olmuş və digər səbəblərdən çatışmayan inventar əmlaklarına aid araşdırmalar aparır, onların uçotdan silinib-silinməməsinin məqsədəuyğunluğu haqqında qüvvədə olan təlimatlara əsasən müvafiq rəy tərtib edərək, DİN rəhbərliyinə məruzə edir;

14) uşaq bağçalarına və yay istirahət düşərgəsinə DİO-da çalışan əməkdaşların uşaqlarının qəbulunu təşkil edir;

15) DİN-in Mərkəzi Aparatında əməkdaşlara xidmət göstərən yeməxananın və İctimai İşə Kombinatının işinə nəzarət edir;

16) DİN-in orqan və müəssisələri üçün möhür və ştampların hazırlanmasını təmin edir;

17) İdarənin fəhlə və qulluqçularına, sırası və kiçik rəis heyətinə xidməti vəsiqələrin verilməsini təmin edir;

18) DİN-in Avtomobil Təsərrüfatının maşın və texniki vasitələrinin təmirinə, onun keyfiyyətinə və ixtisaslaşdırılmış müəssisələrdə təmir fonduna nəzarət edir.

İdarə rəisinin hüquq və vəzifələri aşağıdakılardır:

1. İdarənin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi həyata keçirir, xidmətin tələb olunan səviyyədə təşkil olunmasına, icra intizamının vəziyyətinə, şəxsi heyətin peşə hazırlığının səviyyəsinə şəxsən məsuliyyət daşıyır.

2. Daxili işlər orqanlarının maddi-texniki təminatına dair digər müəssisə və təşkilatlarla bağlanmış müqavilələrin məqsədəuyğunluğuna görə şəxsi məsuliyyət daşıyır və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət edir.

3. Müavinləri arasında vəzifə bölgüsü aparır, əməkdaşların funksional vəzifələrini təsdiq edir.

4. Öz səlahiyyəti daxilində ayrılmış pul vəsaitlərini sərf edir.

5. İdarə və onun struktur hissələrinin fəaliyyəti ilə bağlı əmrlər verir.

6. İdarə əməkdaşlarının təyin edilməsi, tutduğu vəzifədən azad olunması, yerdəyişmələri haqqında daxili işlər nazirinə təkliflər verir, onları xüsusi rütbə verilməsinə təqdim edir, attestasiyalarını keçirir.

Sırası və kiçik rəis heyətini, habelə fəhlə və qulluqçuları vəzifəyə təyin və azad edir, onların yerlərini dəyişir. Müəyyən olunmuş qaydada sırası və kiçik rəis heyətinə növbəti xüsusi rütbələr verir.

7. İdarə əməkdaşlarının arasında qanunçuluğun, xidməti intizamın möhkəmləndirilməsi istiqamətində müvafiq tədbirlər həyata keçirir.

8. Xidməti və icra intizamının vəziyyətinə görə mülki, sırası, kiçik, orta rəis heyətindən olan əməkdaşlara (baş inspektor daxil olmaqla) həvəsləndirmə qaydasında “təşəkkür”, intizam tənbehi qaydasında isə “məzəmmət”, “töhmət” və “şiddətli töhmət” elan edir, habelə digər həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri barədə DİN rəhbərliyinə təkliflər verir.

9. Müəyyən edilmiş qaydada əməkdaşları məzuniyyətə buraxır.

Qeyd etdik ki, Təchizat İdarəsinin səlahiyyətlərinə aid olan vəzifə və funksiyalar İdarənin ayrı-ayrı şöbə və bölmələri tərəfindən həyata keçirilir. İndi isə həmin vəzifə və funksiyalardan bəzilərinin hüquqi vəziyyətini araşdırmaq.

DİO əməkdaşlarının əmlak təminatının məqsədi sırası və rəis heyətinin əmlak, sanitariya-təsərrüfat və digər əmlak tələbatlarının ödənilməsidir.

Əmlak təyinatı məqsədlərinə görə təminat əmlakına və toxunulmaz ehtiyat əmlakına, istifadə edilmə hüququna əsasən isə şəxsi istifadə əmlakına və inventar əmlakına bölünür.

Hər bir əməkdaşın təmin edilmə normaları və ondan istifadə etmə müddətləri onun şəxsi geyim attestatında və əmlakın verilməsinin armatur kartotekasında öz əksini tapır.

Geyim əşyası ilə təminat normaları hər bir əməkdaşa və yaxud ümumilikdə DİO-ya buraxılmış predmetlərin miqdarını və istifadə edilmə müddətlərini müəyyən edir.

Geyim formasından istifadə hüququ DİO-da xidmətdə olan rəis və sırası heyətə, həmçinin DİN-in tədris müəssisələrinin müdavim və dinləyicilərinə verilir.

Ali və böyük rəis heyətinin xüsusi rütbələri verilmiş DİO əməkdaşlarına pensiyaya çıxdıqda geyim formasını daşımaq hüququ verilə bilər.

Daxili İşlər Nazirliyinin fərqlənmə nişanlarının təsviri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 12 iyun 2006-cı il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

Geyim formaları müəyyən edilmiş təsvirlərə uyğun dəqiq ölçülü olmalı və səliqəli vəziyyətdə saxlanılmalıdır. Xidmət zamanı polis əməkdaşları (mülki geyimdə xidmət aparmağa icazə verilmiş əməkdaşlar istisna olmaqla) xüsusi rütbələrinə müvafiq olaraq geyim formasında olmalıdırlar. Polis Akademiyasının və xüsusi məktəblərin ərazisində geyim forması onların rəisləri tərəfindən müəyyən edilir. Yay və qış geyim formalarına keçid DİN-in rəhbərliyinin müvafiq göstərişinə əsasən həyata keçirilir.

Rəis və sırası heyət üçün yay və qış geyim formalarından ibarət parad-çıxış və gündəlik formaları nəzərdə tutulur.

Sırası və rəis heyəti üzvlərinə geyim əşyası müəyyən edilmiş qaydada (ildə iki dəfə) təminat normalarına müvafiq olaraq verilir.

DİN-in orqanlarında silah-sursatların təchizatı, saxlanması və uçotu DİN-in müvafiq nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş Təlimatla müəyyənləşdirilir. Təlimatla DİN-in orqanlarında saxlanılan bütün növ tabel silahların, sursatların, hərbi-mühəndis, hərbi-kimyəvi əmlakın, hərbi və təlim-atıcılıq cihazlarının, ehtiyat hissələrin, sürtkü-silki, təmir materiallarının təchizatı, saxlanması, uçotu və qorunması qaydaları müəyyənləşdirilir.

DİO-da silah-sursatların, hərbi əmlakın təchizatı, saxlanması, uçotu və qorunması işinin təşkili DİN-in Təchizat İdarəsinin və ərazi polis orqanlarının rəislərinə həvalə olunur.

Təchizat İdarəsi ərazi polis orqanlarında saxlanılan silah-sursatların düzgün qorunmasını, atışa hazır vəziyyətində olmasını, təmirini, yararsız hala düşmüş silahların məhv edilməsini və müvafiq hesabatların hazırlanıb təqdim olunmasını təşkil edir.

Silah-sursatın alınması və yaxud təhvil verilməsi DİO-nun nümayəndələri tərəfindən Təchizat İdarəsinin bildirişi əsasında həyata keçirilir.

DİO-nun anbarından silah-sursatın təhvil verilməsi və yaxud onların qəbul edilməsi Təchizat İdarəsinin rəisi və ya rəis müavini tərəfindən təsdiq olunmuş qaimə əsasında həyata keçirilir.

DİO rəhbərləri hər rübün sonunda Təchizat İdarəsinin silah şöbəsinə sursatların istifadə olunmasına dair hesabat təqdim etməlidirlər. Həmin hesabata paylama-təhvil cədvəlləri əlavə olunmalıdır.

Təlim sursatları ildə bir dəfədən az olmayaraq Təchizat İdarəsi tərəfindən təzələnilir.

Təhkim olunmuş silah-sursatlar şəxsi heyətə ancaq xidmət aparan, əməliyyat tapşırıqları və yaxud məşğələlər keçirilən müddətdə DİO rəisinin icazəsi ilə növbətçi tərəfindən verilir.

Polis orqanının rəisi və onun müavinləri cinayətkarlığa qarşı mübarizədə və ictimai asayişin mühafizəsində texniki vəsaitlərin bütün növlərindən fəal istifadə olunmasını təmin edir, kriminalistik laboratoriyanın, habelə rabitə üzrə mütəxəssislərin, bu sahəyə aid olan vəsaitlərin istismarı ilə əlaqədar struktur hissələrin bütün əməkdaşlarının işini təşkil edirlər.

Bu məqsədlə polis orqanının rəisi aşağıdakıları etməyə səlahiyyətlidir:

1. Növbətçi hissənin və digər xidmətlərin əməliyyat və kriminalistik texnika, rabitə, nəqliyyat vasitələri, eləcə də hadisə yerinə baxış və digər istintaq hərəkətlərinin icrası üçün zəruri olan başqa texniki vasitələrlə təchizini təmin edirlər.

2. Mövcud texniki vasitələrin uçotunu, saz vəziyyətdə saxlanılmasını, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə və asayişin mühafizəsində onlardan qanunauyğun və səmərəli surətdə istifadə olunmasını və bu işə nəzarəti təşkil edirlər.

3. Müəyyən edilmiş qaydada əməliyyat texnikası mütəxəssislərinin əməliyyat-axtarış tədbirlərinin və istintaq hərəkətlərinin keçirilməsində iştiraklarını təmin edirlər.

4. Hər rübün sonunda seçmə yolu ilə əməliyyat-texniki, rabitə və nəqliyyat vasitələrinin mövcudluğunun və vəziyyətinin yoxlanılmasını, həmçinin onların texniki xidmətlərin və təmirinə sərf olunan materialların, habelə istismarına və saxlanılmasına xərclənən pul vəsaitlərinin alınması üçün vaxtında tələbnamələrin verilməsini təşkil edirlər.

5. Texniki vasitələrin tətbiq olunması qaydaları və üsulları, həmçinin kriminalistika metodları üzrə şəxsi heyətlə daim təlim keçirilməsini təmin edirlər.

DİO-da avtomobil xidmətinin təşkilati əsaslarını DİN-in 27 mart 2001-ci il tarixli 120 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş “DİO-da avtomobil xidməti haqqında” Təlimat müəyyən edir.

Təchizat İdarəsinin avtonəqliyyat şöbəsi (bundan sonra nəqliyyat şöbəsi) göstərilən Təlimatı və Təchizat İdarəsi haqqında Əsasnaməni rəhbər tutaraq öz işini qurur.

Nəqliyyat şöbəsinin əsas funksiyalarına aiddir:

– DİN-in müstəqil balansla malik bütün struktur hissələrinin nəqliyyat xidməti işinin təşkil edilməsinə, bu xidmət sahəsinə aid müvafiq sənədləşdirmələrin aparılmasına mərkəzləşdirilmiş qaydada nəzarət edir;

– DİN-in mərkəzi aparatının, Bakı şəhər BPI aparatının və onun struktur hissələrinin, Nəqliyyatda BPI aparatının və onun struktur hissələrinin, ərazi polis orqanlarının, tədris mərkəzlərinin (Polis Akademiyası istisna olmaqla), müalicə müəssisələrinin, DİN-in sanepidemstansiyasının, DİN-in BDYPI aparatının və onun struktur hissələrinin nəqliyyat vasitələrinə olan tələbatını müəyyənləşdirir və onların sifarişçisi funksiyasını daşıyır. Alınmış yeni nəqliyyat vasitələrinin bölünməsinə təşkil edir və s.

Təchizat İdarəsinin struktur hissəsi olan Avtomobil Təsərrüfatının əsas funksiyalarına aiddir:

- DİN, Baş idarələr, onların yerlərdəki idarələri, şöbələri, bölmələri, Nəqliyyatda BPI, onun ərazi idarə, şöbə və bölmələri, şəhər-rayon polis orqanları və digər struktur hissələrlə birgə nəqliyyat vasitələrinin istismarını (istifadəsini);

- nəqliyyat vasitələrinin saxlanması üçün lazımi tədbirlərin görülməsini, vaxtında və keyfiyyətlə aparılmış texniki qulluq və cari təmirlər hesabına bu vasitələrin sazılığının və etibarlılığının təmin olunmasını;

- Ştatda olan nəqliyyat vasitələrində hərəkətin təhlükəsizliyi işinin təmin edilməsini;

- Avtomobil təsərrüfatlarının balansında olan nəqliyyat vasitələrinin istismar edilməsi, texniki qulluq göstərilməsi və cari təmir edilməsi üçün onların maddi-texniki təminatını və s. təşkil edir və həyata keçirir.

“2013-cü ilin 6 ayında cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin Təhlilində qeyd olunur ki, xidməti istifadə üçün 142, o cümlədən 57 “Ford-Connekt”, 20 “Chevrolet Niva”, 15 “Hundai-Count”, 9 “Hundai İx -35”, 5 “Hunday- Sonata” və s. avtomobil alınmışdır.

Azərbaycan Respublikası DİO-nun cinayətkarlığa qarşı mübarizə fəaliyyətinin beynəlxalq standartlara uyğun təkmilləşdirilməsi üçün onun maliyyə imkanlarının və maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması, bu işdə fiziki və hüquqi şəxslərin könüllülük əsasında iştirakının təmin edilməsi məqsədi ilə “Polis haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 39-cu maddəsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 iyun 2002-ci il tarixli Fərmanı ilə Daxili İşlər Orqanlarının Maddi-texniki və Sosial Bazasının Möhkəmləndirilməsi Fondu yaradılmış və Fond haqqında Əsasnamə təsdiq edilmişdir.

Fondun vəsaiti DİO-nun maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə və sosial tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə yönəldilir.

Fondun maliyyə mənbəyi DİO-nun maddi-texniki və sosial bazasının möhkəmləndirilməsinə maliyyə köməkliyi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxslərdən könüllülük əsasında daxil olan maliyyə vəsaiti və qanunvericiliklə qadağan olunmamış digər daxilolmalardan ibarətdir.

Fondun əsas vəzifəsi DİO-nun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə onların müasir avadanlıq və texnika ilə təchiz olunması, həmçinin, əməkdaşların sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsini təmin etməkdir.

Fondun idarə edilməsini daxili işlər naziri, cari fəaliyyətinə isə DİN tərəfindən vəzifəyə təyin edilən və vəzifədən azad olunan, fonda həvalə edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün şəxsi məsuliyyət daşıyan icraçı direktor rəhbərlik edir.

Fondun fəaliyyətinə ümumi nəzarət Maliyyə Nazirliyi tərəfindən, daxili nəzarət isə DİN tərəfindən müəyyən edilən qaydada həyata keçirilir.

Fondun yenidən təşkil və ləğv edilməsi Respublika Prezidentinin qərarı ilə həyata keçirili

Beləliklə, mövzunun birinci sualına nəticə olaraq bir daha göstəririk ki, DİN-in Təchizat İdarəsinin fəaliyyətinin əsas istiqamətini DİO-nun maddi-texniki təminatı təşkil edir. İdarə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyini və DİN-in normativ-hüquqi aktlarını rəhbər tutur.

SUAL 2. DİN-in Maliyyə-Plan İdarəsinin hüquqi vəziyyəti və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi.

DİO-nun təchizat xidmətləri arasında mühüm yerlərdən birini vahid maliyyə siyasətinin həyata keçirilməsini təmin edən maliyyə-iqtisadi hissələr tutur. Göstərilən xidmətin fəaliyyətini DİN-in mərkəzi aparatının müstəqil struktur hissəsi olan Maliyyə-Plan İdarəsi (bundan sonra İdarə) həyata keçirir.

“2013-cü ilin 6 ayında cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin Təhlilində qeyd olunur ki, orqan və hissələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə ilə əlaqədar işlər də davam etdirilərək Nazirlik üzrə balans dəyəri 15 min 420 min manat olan 12 obyekt. O cümlədən: Qazax, Zərdab, Zaqatala, Kəpəz rayon polis prqanlarının, Qaradag RPI-nin 38-ci Polis Bölməsinin, NBPI-nin Müvəqqəti Saxlama Yerinin yeni inzibati binaları istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Maliyyə-Plan İdarəsi haqqında Əsasnamə DİN-in 06.07.2012-ci il Q10-001-12 №, qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Maliyyə-Plan İdarəsi (bundan sonra İdarə) – orqan, hissə və təşkilatların maliyyələşməsi, büdcə və büdcədən kənar göstəricilərin proqnozlaşdırılması, əmək haqqı və digər ödənişlərin müəyyən edilməsi, mühasibat uçotu, hesabatı, uçotun metodiki təşkili, nəzarət-təftiş sahəsində müvafiq normativ hüquqi aktlar ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətləri həyata keçirən Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin (bundan sonra – Nazirliyin) aparatının müstəqil struktur hissəsidir.

İdarə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələri, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, “Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi haqqında” Əsasnamələri, Nazirliyin normativ hüquqi aktlarını və bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

İdarənin strukturu və ştat cədvəli Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər naziri tərəfindən təsdiq olunur.

İdarənin strukturuna

Plan-İqtisadiyyat şöbəsi,

Təftiş şöbəsi,

Uçot və hesabatın metodiki təşkili şöbəsi,

Uçot və hesablaşma şöbəsi,

Sosial məlumatlar bölməsi,

Katiblik və Kadrlar qrupu daxildir.

İdarənin rəisi, böyük, orta, kiçik rəis və sırayı heyətindən olan əməkdaşları vəzifəyə DİN-in 29 may 2012-ci il tarixli Ə330-001-12 nömrəli əmri ilə müəyyən edilmiş qaydada təyin olunur və vəzifədən azad edirlər.

İdarə müstəqil balansla, qanunvericiliyə uyğun sərəncamında olan dövlət əmlakına, Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyinin müvafiq Xəzinədarlıq idarəsinə və maliyyə-kredit müəssisəsində cari və depozit hesablara, üzərində Azərbaycan

Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri və öz adı həkk olunmuş möhürə, müvafiq ştamlara və blanklara malikdir.

İdarənin fəaliyyətinin təşkilati əsasını Nazirliyin və bilavasitə idarənin iş planları, digər məqsədli planlar təşkil edir.

İdarədə kargüzarlıq işi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və Nazirliyin normativ hüquqi aktları ilə müəyyən olunmuş qaydalara uyğun aparılır.

İdarənin əsas vəzifələri.

İdarə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- Nazirliyin orqan, hissə və təşkilatlarında maliyyə işinin təkmilləşdirilməsi və həyata keçirilməsi üzrə əsas istiqamətlərin işlənməsi;

- Nazirliyin əməliyyat-xidməti fəaliyyətinin ayrılmış dövlət büdcəsi və s. mənbələrdən maliyyələşməsinin təmin edilməsi;

- Nazirlik sistemində maddi və maliyyə vəsaitlərinin uçotunun təşkil edilməsi, pul və material ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi üzrə tədbirlərin hazırlanması;

Dövlət büdcəsi və xəzinadarlıq orqanları qarşısında maliyyə öhdəliklərinin, büdcədən kənar vəsaitlər və müqavilələr hesabına saxlanılan orqan və hissələr üzrə hesablaşmaların təşkilinin təmin edilməsi;

Nazirliyin orqan, hissə və təşkilatlarında maliyyə-plan intizamına riayət edilməsinə nəzarətin. Yoxlama-təftiş işinin həyata keçirilməsi;

Büdcə və büdcədən kənar vəsaitlərin Nazirliyin orqan, hissə və təşkilatları arasında bölüşdürülməsi, xərclənməsinin həcmnin və qaydalarının müəyyən edilməsi. Xidmətin xüsusiyyətləri və ayrılmış məbləğin həddi nəzərə alınmaqla Nazirliyin əməkdaşlarının vəzifə maaşlarına əlavələrin təyin olunması, maddi yardım və mükafatların verilməsi işinin təşkili;

Hərbi qulluqçulara və xüsusi rütbəli əməkdaşlara, onların ailə üzvlərinə əmək pensiyasının təyinatı ilə əlaqədar hazırlanan "Məlumat vərəqi" üzrə işlərin aparılması.

İdarənin funksiyaları.

İdarə ona verilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində aşağıdakı funksiyaları həyata keçirir:

- nazirliyin maliyyə qurumlarının fəaliyyətinin təşkili və istiqamətləndirilməsi. Aidiyyəti struktur qurumları ilə birgə iqtisadi fəaliyyət sahəsində tədbirlərin illik planlarının işlənilməsi və icrasına nəzarətin həyata keçirilməsi;

- nazirliyin orqan, hissə və təşkilatları üçün büdcə göstəricilərinin smetasının tərtib edilməsi, təsdiqlənməyə təqdim olunması;

- nazirliyin saxlanma xərclərinin icmal büdcə göstəricilərinin və büdcədən kənar vəsaitlərinin gəlir və xərclərinin bütün maliyyələşmə mənbələri üzrə smetanın tərtib olunması və razılaşdırılması. Aidiyyəti qurumlarla birgə əmək haqqı sisteminin, digər ödənişlər üzrə normativ sənədlərin və əsaslı tikinti planlarının hazırlanması;

- nazirlik tərəfindən maliyyələşən orqan və hissələrin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə dair mühasibat hesabatlarına baxılması, onların əsasında icmal mühasibat və statistik hesabatların hazırlanması, müəyyən olunmuş qaydada müvafiq dövlət strukturlarına təqdim edilməsi;

Maliyyə işinə, ştat dəyişiklərinə dair sənədlərin öyrənilməsi və təkliflərin verilməsi;

Nazirlik sistemində maliyyə resurslarının (ehtiyatların, vəsaitlərin) düzgün və məqsədyönlü istifadə edilməsinə, maliyyə və smeta tapşırıqlarının, dövlət büdcəsi və xəzinədarlıq sistemi qarşısında öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə, haqq-hesab və smeta intizamına riayət edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi;

Orqan və hissələrin səfərbərlik və mülki müdafiə tədbirlərinin maliyyə təminatının həyata keçirilməsi;

Aidiyyəti qurumlarla birgə Nazirlik sistemində daxil olan orqan və hissələri ştatlarının hazırlanması, ştat normativlərinə riayət edilməsinə nəzarət, sırası və rəis heyətinin, fəhlə və qulluqçuların qüvvədə olan əmək qanunvericiliyi əsasında əmək haqqı ilə düzgün təminatının təşkil edilməsi;

Maliyyələşdirmə mənbəyindən asılı olmayaraq, Nazirliyə tabe olan orqan, hissə və təşkilatların maliyyə- təsərrüfat fəaliyyətinin sənədli təftişinin təşkil edilməsi;

Yoxlama və təftiş materllarının ümumiləşdirilməsi və təhlili, maliyyə-təsərrüfat, maliyyə-plan intizamının pozulmasının, təsərrüfatsızlığın, çatışmazlıqların qarşısının alınması üçün təklif və tədbirlərin hazırlanması;

Nazirlik sistemində uçot və hesabın təşkilində metodiki rəhbərliyin həyata keçirilməsi;

Əmək pensiyası təminatı üçün orqan və hissələrdən daxil olan hərbi qulluqçuların, xüsusi rütbəli şəxslərin xidmət müddəti və təminat xərcləri barədə məlumatların yoxlanılması, həmin məlumatlar arasında "məlumat vəərəqi"nin hazırlanıb aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi və fərdi uçotunun aparılması;

Müsadirə edilmiş, sahibsiz qalmış, tapılmış əmlakın, dəfinələrin, sənədlərin saxlanması və uçotunun təşkili;

Nazirlik sistemində daxil olan qurumlar arasında əmlak-müqavilə mübahisələrinə baxılması;

Nazirliyin aparatının şəxsi heyətinin əmək haqqı və digər pul təminatı haqq-hesabının aparılması.

İdarə rəisinin hüquq və vəzifələri:

İdarə rəisi:

- idarənin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi həyata keçirir, işin təşkilinə, şəxsi heyətin peşə hazırlığının səviyyəsinə, icra-intizamına, qanunçuluğa riayət olunmasının vəziyyətinə və üzərinə düşən vəzifələrin tələb olunan səviyyədə yerinə yetirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır;

- əməkdaşların funksional vəzifələrini müəyyən edir və təsdiqləyir. Müəyyən edilmiş səlahiyyət nomenklaturası çərçivəsində idarənin və daxili işlər orqanlarının maliyyə qurumlarının sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinin bütün təsnifatlarında xidmətə, habelə işçiləri (mülki heyət) işə qəbul edir, xidmət (iş) yerlərini dəyişir, xidmətdən (işdən) xaric (azad) edir;

- səlahiyyət nomenklaturası çərçivəsində sırası və kiçik rəis heyətinə xüsusi rütbələr verir;
- Nazirliyin struktur qurumlarına aid maliyyə-plan layihələrini, maliyyə fəaliyyətinə dair smeta və s. materialları, əmək haqları ilə bağlı, təftiş-nəzarət və əmək pensiyası təminatı üçün "məlumat vərəqi"nin hazırlanmasına dair sənədləri, pul və xərclənməsi ilə əlaqədar olan haqq-hesab və əsaslanmaları tələb edir;
- sənədli təftiş və yoxlama materiallarını təsdiqləyir, zərurət olduqda nazirliyin rəhbərliyinə məruzə edir;
- təsdiq olunmuş plan və smetaya uyğun maliyyə vəsaitlərinin xərclənməsini idarə edir, pul sənədlərini imzalayır;
- əmək pensiyası təminatı üçün hərbi qulluqçular və xüsusi rütbəli əməkdaşlar haqqında məlumat vərəqini Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna təqdim edir;
- bank və xəzinədarlıq orqanlarında maliyyə kredit əməliyyatlarının aparılması üçün Nazirlik sistemi üzrə struktur qurumların rəhbərlərinin və maliyyə xidmətlərinin rəislərinin səlahiyyətlərini və imzalarını təsdiqləyir;
- zəruri hallarda Nazirlik sisteminə daxil olan qurumların, habelə kənar təşkilatların yüksək ixtisaslı mütəxəssislərini ekspertiza və təftiş işinə cəlb edir, əmək qanunvericiliyinə əsasən onların əmək haqlarının ödənilməsini təşkil edir;
- İdarənin fəaliyyətinin və strukturunun təkmilləşdirilməsi, əməkdaşların vəzifəyə təyin və azad edilməsi, xüsusi rütbələrin verilməsi ilə bağlı Nazirliyin rəhbərliyi qarşısında vəsatət qaldırır;
- İntizam Nizamnaməsi ilə müəyyən olunmuş səlahiyyətləri daxilində tabelikdəki əməkdaşlar barəsində həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri tətbiq edir, əməkdaşların xidməti attestasiyasını keçirir, məzuniyyətə çıxmalarına icazə verir;
- ayrılmış fond həcmində Nazirliyin maliyyə işçilərinə vəzifə maaşından yuxarı olmamaq şərti ilə maddi yardım edilməsini təmin edir.

Bu məqsədlə polis orqanının rəisi aşağıdakıları etməyə səlahiyyətlidir:

1. Şəxsən maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə rəhbərlik edir. Respublika büdcəsindən və müqavilələr əsasında daxil olmuş ümumi vəsait hesabına orqanın saxlanması üzrə vəsaitin müəyyən edilmiş qaydada məsrəfini təşkil edir.
2. Orqanın fəaliyyəti üzrə lazımi maddi vəsaitlərin alınması üçün vaxtında tələbnamələr verilməsini və təsdiq edilmiş smeta-xərc maddələri üzrə xərclənməsini, bu vəsaitlərin uçotunun təşkilini, maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti üzrə hesabatların müəyyən edilmiş qaydada və müddətlərdə vaxtında təqdim olunmasını təmin edir.
3. Texniki vasitələrin, silah-sursatın istismarına və saxlanılmasına, nəqliyyata sərf olunan yanacaq-sürtkü materiallarına, əməliyyat-texniki vasitələrə və digər əmlaklara vaxtında keyfiyyətli texniki xidmət göstərilməsinə və onların təmirinə, səmərəli istismarına, müvafiq sənədlərin aparılmasına nəzarəti həyata keçirən şəxsləri müəyyən edir.
4. Pul və digər maddi vəsaitlərin saxlanmasını və mühasibat uçotunun aparılmasını təmin edir, balansda olan əmlakın (silah-sursat, nəqliyyat vasitələri,

əməliyyat texnikası və s.) Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və DİN-in müvafiq normativ aktlarının tələblərinə uyğun surətdə müəyyən olunmuş müddətlərdə qəfləti yoxlanmasını və inventarizasiyasını təşkil edir.

Pul vəsaitlərinin çatışmazlığı, israfçılıq, təsərrüfatsızlıq, həmçinin nəqliyyat və əməliyyat-texniki vasitələrin, silah və digər əmlakın sökülüb xarab edilməsi, onların itirilməsi və oğurlanması faktları üzrə xidməti yoxlamalar aparılmasını təşkil edir və yuxarı instansiyalara məlumat verir. Maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətində aşkar edilmiş nöqsanların aradan qaldırılmasını, təqsirkar şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsini, dəymiş ziyanın onlar tərəfindən ödənilməsi üçün müəyyən olunmuş qaydada ölçülər götürülməsini təmin edir.

5. Müəyyən edilmiş qaydada və smetaya əsasən binaların, zəruri hallarda nəqliyyat vasitələrinin, mebel və digər əmlakın təmirini təşkil edir. Təmir işlərinin keyfiyyətli olmasına və görülmüş işlərin müqabilində xərclənmiş pul vəsaitlərinin və işlədilmiş materialların uyğunluğuna nəzarət edir.

6. İstismar müddəti keçmiş əsas vəsaitləri və inventarları müəyyən edilmiş qaydada orqanın balansından silir və ya silinməsi üçün siyahısını DİN-in Mərkəzi Ləğvətmə Komissiyasına təqdim edir.

7. DİN tərəfindən təftiş və yoxlamalar, habelə tabelik üzrə yuxarı polis orqanının xidmətlərinin nəzarət yoxlamaları zamanı maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətində aşkar olunmuş nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması barədə tədbirlərin keçirilməsini təmin edir.

Beləliklə, suala nəticə olaraq bir daha qeyd edirik ki, Maliyyə Plan İdarəsi Nazirliyin orqan, hissə və təşkilatlarının maliyyələşməsi, büdcə və büdcədən kənar göstəricilərinin proqnozlaşdırılması, əmək haqqı və ödənişlərin müəyyən edilməsi, mühasibat uçotu, uçotun metodiki təşkili və hesabatı, nəzarət-təftiş və pensiya təminatı işini təşkil edir və bu yönümdə fəaliyyətin yerlərdə düzgün həyata keçirilməsinə rəhbərlik edir.

SUAL 3. DİN-in Əsaslı Tikinti İdarəsinin hüquqi vəziyyəti, vəzifə və funksiyaları.

Daxili işlər orqanlarının fəaliyyətində əsaslı tikintini və əsaslı təmiri həyata keçirən **DİN-in Əsaslı Tikinti İdarəsi** (bundan sonra İdarə) DİN-in müstəqil struktur hissəsidir.

“2013-cü ilin 6 ayında cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin Təhlilində qeyd olunur ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Polis sahə məntəqələrinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi haqqında” 12. 03.2007 il tarixli Sərəncamına əsasən respublika üzrə 793(Bakı şəhəri üzrə-94) polis sahə məntəqəsinin inşası üçün torpaq sahəsinin. 118 (8) xidməti otağın ayrılması təmin olunmuş, 74 (43) yeni sahə məntəqəsi inşa edilmiş və hazırda 29-nun (5) tikintisi davam etdirilir.

İdarə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələri, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin normativ-hüquqi aktlarını, habelə **Azərbaycan Respublikası DİN-in 22.12.2004-cü il tarixli 516 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Əsaslı Tikinti İdarəsi haqqında Əsasnamə”ni rəhbər tutur.**

İxtisaslaşdırılmış Layihə-Konstruktor Texnoloji Bürosu, Tikinti quraşdırma İdarəsi, Sənaye kombinatı İdarəyə bilavasitə tabe olan qurumlardır.

İdarənin əsas vəzifələrinə aiddir:

1. Əsaslı tikintinin illik və perspektiv planlarının işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi.
2. Əsas fondların, istehsal güclərinin, kapital qoyuluşu obyektlərinin işə salınması, tikintinin layihə-smeta sənədlərinin və normativ sənədlərin tələblərinə uyğun aparılmasına nəzarətin təşkili.
3. İdarəyə bilavasitə tabe olan İxtisaslaşdırılmış Layihə-Konstruktor Texnoloji Bürosuna (İLKTB), Tikinti quraşdırma İdarəsinə və Sənaye kombinatına rəhbərliyin həyata keçirilməsi.
4. Əsaslı tikinti və əsaslı təmir üçün layihə-axtarış işlərinin planlaşdırılması və dövlət investisiya xərclərinin hesabına maliyyələşdirilməsi.
5. Nazirliyin tikinti obyektlərinə texniki nəzarətin təşkili, tikinti-quraşdırma işlərinin, təsdiq edilmiş layihə-smeta sənədlərinə, istehsal qaydaları və texniki şərtlərə əsasən aparılmasının təmin edilməsi və görülən işlərin qəbulu.
6. Əsaslı tikinti üzrə statistik məlumatın toplanması və təhlili.
7. Müəyyən olunmuş müddətdə Nazirliyin əsaslı tikinti işlərinin ümumi statistik hesabatının aidiyyəti üzrə təqdim olunması.

İdarənin əsas funksiyaları aşağıdakılardır:

1. DİN-in xidmətləri ilə birlikdə Nazirliyin dövlət investisiya xərclərinə olan ümumi tələbatı, eləcə də daxili və cəlb edilmiş maliyyə mənbələrini müəyyən etmək.

2. Dövlət investisiya xərclərinin struktur və təyinatına, eləcə də maliyyələşdirmə mənbəyinə müvafiq olaraq Nazirliyin əlaqədar xidmətləri ilə birlikdə titul və rəqəqlərini, dövlət investisiya xərclərinin planını, tikinti proqramının layihə-axtarış işləri planını tərtib edib təsdiq olunmasını təmin etmək.

3. Layihə-smeta və layihə-axtarış işlərinin hazırlanmasının təşkili, layihə təşkilatları ilə müqavilə bağlanması, hazırlanmış işlərin keyfiyyətinə və tərkibinə görə yoxlanılıb qəbul edilməsi, maraqlı təşkilatlarla hazırlaşdırılması, eləcə də bu sənədlərə baxılıb təsdiq olunmasını təşkil etmək.

4. Qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq olaraq tikinti işləri üzrə satınalmaların həyata keçirilməsi üçün tender komissiyasının yaradılması və bu sahədə dövlət satınalmaları prosedurunun təşkil etmək.

5. Müəyyən edilmiş qaydalara əsasən obyektlərin layihə-smeta sənədlərinin ekspertizasının aparılması.

6. Satınalma prosedurunun nəticələri və təsdiq edilmiş layihə-smeta sənədləri əsasında tikinti təşkilatları və digər malməhdərnlərlə müqavilə imzalamaq, əsaslı tikintinin titul və rəqəsinə təsdiq edib bu tikintinin maliyyələşdirmə limitini müəyyənləşdirmək.

7. Tikinti aparılması üçün torpaq sahəsi (naturada) ayrılmasını sənədləşdirmək və bu sənədləri müvafiq aktla tikinti təşkilatına vermək.

8. Bina və qurğuların tikintisi və istismarı müddətində su, elektrik, qaz, telekommunikasiya, kanalizasiya və başqa kommunikasiya xətlərinə qoşulan avadanlıqların quraşdırılması, sınaqdan keçirilməsi, sənədləşdirilməsi ilə bağlı məsələlərin razılaşdırılması.

9. Tikintisi başa çatdırılmış bina və qurğuların qəbulu üçün işçi komissiyanın yaradılması və bu işlərə rəhbərlik, bina və qurğuların qəbulu aktında qeyd olunmuş çatışmazlıqların vaxtında aradan qaldırılmasına nəzarət.

10. İnşa edilən obyektlərin təsdiq edilmiş layihə-smeta sənədlərinin və qüvvədə olan normativ sənədlərin tələblərinə əməl olunmaqla aparılmasına və bütövlükdə tikinti işlərinin gedişinə nəzarəti təşkil etmək.

İdarənin fəaliyyətinin təşkil edilməsi bilavasitə İdarənin rəisi tərəfindən həyata keçirilir. İdarənin rəisinin səlahiyyətlərinə aşağıda göstərilənlər aiddir:

1. Kuratorluq üzrə birbaşa daxili işlər naziri müavininin tabeliyində olmaqla İdarənin fəaliyyətini təşkil edir. İdarəyə ümumi rəhbərliyi həyata keçirir, əsaslı tikinti ilə bağlı məsələlərin tələb olunan qaydalara uyğun həyata keçirilməsi üzrə müəyyən edilmiş vəzifə və funksiyaların lazımi səviyyədə yerinə yetirilməsinə, işin təşkilinə, xidməti və icra intizamının vəziyyətinə görə şəxsən məsuliyyət daşıyır.

2. Əməkdaşların və işçilərin funksional vəzifələrini təsdiq edir, işin vəziyyətinə və nəticəsinə görə onların və İdarəyə bilavasitə tabe olan strukturların rəhbərlərinin məsuliyyət dərəcəsini müəyyən edir.

3. İdarənin Əsasnaməsinin, onun strukturunun və ştat cədvəlinin təkmilləşdirilməsi barədə təkliflər hazırlayır.

4. Əməkdaşların müvafiq vəzifələrə təyin edilmələri, tutduğu vəzifədən azad olunmaları, yerdəyişmələri haqqında təkliflər verir, müəyyən olunmuş qaydada attestasiyasını keçirir və onları xüsusi rütbələrə təqdim edir.

Əmək qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq, fəhlə və qulluqçuların işə qəbulunu həyata keçirir, yerlərini dəyişdirir, işdən azad edir.

İdarəyə bilavasitə tabe olan müəssisə və təşkilatların rəislərinin vəzifəyə təyin və azad olunması barədə DİN-in rəhbərliyinə təqdimat verir.

5. Müəyyən edilmiş qaydada və səlahiyyətləri daxilində əməkdaşların və işçilərin mükafatlandırılması və onlara intizam tənbehinin verilməsi məsələlərini həll edir.

6. Əməkdaşlara və işçilərə məzuniyyət verir. Müəyyən edilmiş qaydada onları xidməti ezamiyyətlərə göndərir.

7. Ayrılmış fond həcmində əməkdaşlara maddi yardım göstərir.

8. Nazirliyin Baş idarə, şöbə və əlaqədar xidmətlərindən əsaslı tikinti və layihələndirməyə aid olan zəruri məlumatları sorğu edir.

9. Müqavilələri, razılaşmaları, aktları, etibarnamələri və eləcə də bank əməliyyatlarında tələb olunan ödəmə, hesablaşma və başqa sənədləri imzalayır.

10. Dövlət orqanları, idarə, müəssisə və təşkilatlar ilə münasibətlərdə İdarənin səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlər üzrə Nazirliyi təmsil edir.

11. Tikinti-quraşdırma, layihə-axtarış işləri və eləcə də lazımi material və avadanlıq alınması üçün müqavilələr imzalayır.

12. İdarənin balansında olan mülkiyyətinin qorunmasını, yanğından mühafizəsini, əmtəə-material ehtiyatlarının lazımi səviyyədə saxlanılmasını təşkil edir.

“2012-ci ildə cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin nəticələri və qarşıda duran vəzifələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin 28 yanvar 2013-cü il tarixli KQ-Inömrəli kollegiya qərarında qeyd edilir ki, orqan və hissələrdə iş şəraitin yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər də planlı surətdə həyata keçirilərək ümumi məbləği 54.6 milyon manat təşkil edən 36 obyektə tikinti və yenidənqurma işləri aparılmışdır. Nazirliyin “Xəzri” İstirahət və Sağlamaq Mərkəzinin, Baş Pasport, Qeydiyyat və Miqrasiya İdarəsinin 9 regional şöbəsinin, Baş Dövlət Yol İdarəsinin 9 müayinə məntəqəsinin və 3 stasionar postunun, Nizami, Sumqayıt, Abşeron, Xocavənd şəhər, rayon polis orqanlarının və 4 ərazi bölməsinin yeni inzibati binaları istismara verilmiş, xidməti istifadə üçün 215 avtomobil alınmışdır.

Polis sahə məntəqələrinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il tarixli Sərəncamının icrası ilə əlaqədar 72(Bakı şəhəri üzrə 67)yeni məntəqə tikilmiş, daha 790-nın (94) inşası üçün torpaq sahəsinin ayrılması təmin edilmişdir.

İdarənin təsərrüfat fəaliyyətinə aid hesabatlar Maliyyə-Plan İdarəsinə və müvafiq təşkilatlara təqdim olunur. Maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin sənədli təftişi Maliyyə-Plan İdarəsi tərəfindən aparılır.

Beləliklə, suala nəticə olaraq bir daha qeyd edirik ki Əsaslı Tikinti İdarəsi isə DİN-in tikinti obyektləri üçün respublikanın tikinti quraşdırma

təşkilatları ilə illik, uzunmüddətli müqavilələr bağlayır və əsaslı tikinti planının yerinə yetirilməsinə nəzarət edir.

SUAL 4. Daxili işlər orqanlarının Tibb xidmətinin təyinatı və hüquqi vəziyyəti.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Tibb İdarəsi haqqında Əsasnamə Azərbaycan Respublikası DİN-in 31.12.2002-ci il tarixli 492 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Tibb İdarəsi- Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin müstəqil struktur hissəsidir.

İdarə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələri, Daxili İşlər və Səhiyyə Nazirliklərinin normativ hüquqi, habelə bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

İdarənin və onun tabeliyində olan qurumların strukturu və ştat cədvəli Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Naziri tərəfindən təsdiq edilir.

İdarənin strukturuna – Xüsusi Həkim Komissiyası, Gigiyena-epidemiologiya Mərkəzi, DİN-in Tibb İdarəsinə bilavasitə tabe olan A.N. Heydərrov adına Respublika Hospitalı, 1 və 2 sayılı poliklinikalar və regional həkim ambulatoriyaları, aptek daxildir.

İdarədə kargüzarlıq işi DİN tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada aparılır.

İdarə, üzərində Azərbaycan Respublikasının dövlət gerbi və öz adı həkk olunmuş möhürə və ştamlara, xüsusi blanklara malikdir.

İdarənin əsas vəzifələri və funksiyaları:

- daxili işlər orqanları əməkdaşlarının, hərbi qulluqçuların, Nazirlik sistemi işçilərinin və təqaüdcülərinin, həmçinin onların ailə üzvlərinin sağlamlığının mühafizəsi istiqamətində kompleks profilaktiki, müalicə, sanator-kurort və digər tədbirlərin hazırlanması və həyata keçirilməsi;

- xüsusi həkim komissiyasının təşkili;

- daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul olunan şəxslərin sağlamlığının yoxlanılması işinin təşkili;

- əməkdaşların daxili işlər orqanlarında xidmətə yararlılığının müəyyən edilməsi işinin təşkili;

- əməkdaşlara xəstəliyə görə məzuniyyətin verilməsi məsələsinə baxılması;

- DİO əməkdaşlarının sanator-kurort və sağlamlaşdırıcı istirahətinin təşkil edilməsi və s.

İdarə rəisinin vəzifə və hüquqları:

- İdarənin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini müəyyən edir, onun fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi həyata keçirir, idarədə işin təşkilinə, xidməti və icra intizamının vəziyyətinə, şəxsi heyətin peşə hazırlığının səviyyəsinə görə şəxsen məsuliyyət daşıyır;

- müavinləri arasında vəzifə bölgüsü aparır. Əməkdaşların funksional vəzifələrini təsdiq edir;

- İdarənin fəaliyyətinin, ştat və strukturunun təkmilləşdirilməsinə dair DİN-in rəhbərliyinə təkliflər verir;

- əməkdaşların vəzifəyə təyin olunması, vəzifədən azad edilməsi, xüsusi rütbələrə təqdim olunması barədə nazirliyin rəhbərliyinə təkliflər verir, onların attestasiyasını keçirir.

Az.Res DİN-in Ə58-001-13 n əmri ilə Az.Res DİN-in Tibb İdarəsi haqqında Əsənaməyə əlavə olaraq 4-ci əlavə olunub hansı ki məzmun baxımdan Tibb İdarəsində Tibb Şurasının təşkilini nəzərdə tutur.

Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında tibbi xidmətin təşkil edilməsi haqqında Əsasnamə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin 12 dekabr 2012-ci il tarixli Ə81-001-10 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında tibbi xidmətin təşkil edilməsi qaydalarının hüquqi əsaslarını müəyyən edir.

Tibbi xidmətin əsas məqsədi daxili işlər orqanları əməkdaşlarının, işçilərinin və təqaüdcülərin, həmçinin onların ailə üzvlərinin sağlamlığının mühafizəsi istiqamətində müasir standartlara uyğun kompleks profilaktika və müalicə tədbirlərinin həyata keçirilməsindən ibarətdir.

Tibbi xidmət Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına, o cümlədən “Polis haqqında” Qanuna, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin fərman və sərəncamlarına, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarına, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, digər qanunvericilik aktlarına, “Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi haqqında”, “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında” əsasnamələrə, Daxili İşlər Nazirliyinin və Səhiyyə Nazirliyinin normativ hüquqi aktlarına əsasən təşkil olunur.

Əməkdaşlara göstərilən tibbi xidmət – müalicə-profilaktika, müalicə-diaqnostika, stasionar və ambulator müalicə, əmək qabiliyyətinin bərpası, reabilitasiya, sanatoriya-kurort, sanitar-gigiyenik, əksepidemik, habelə tibb kadrlarının təkmilləşdirilməsi, maddi-texniki təchizat, tibbi qeydiyyat və hesabat, təhlil və planlaşdırma ilə bağlı məsələləri özündə ehtiva edən tədbirlər məcmusudur.

Tibbi xidməti Daxili İşlər Nazirliyinin Tibb İdarəsi və ona bilavasitə tabe olan A.N.Heydərrov adına Respublika Hospitalı, poliklinikalar, gigiyena-epidemiologiya mərkəzi və regional həkim ambulatoriyaları, tibb məntəqələri, eləcə də (bundan sonra “tibb müəssisələri”) tərəfindən dövlət büdcəsinin hesabına həyata keçirilir.

Sanatoriya-kurort, eləcə də Daxili Qoşunların tibbi təminatının təşkili ayrıca normativ hüquqi aktlarla tənzimlənir.

Tibb müəssisələrinin işi, onların fəaliyyətinin əsas istiqamətləri üzrə konkret xüsusiyyətlər və qarşıya qoyulan tapşırıqlar nəzərə alınmaqla planlar rüblük və yarımillik tərtib olunur.

Bundan əlavə xüsusi iş planları – yoluxucu xəstəliklərin qarşısının alınması və eksepidemik tədbirlər planı, geniş yayılmış xəstəliklərin profilaktikasına dair və s. planlar da hazırlanır.

Rüblük və yarımillik iş planları hazırlanarkən müalicə - profilaktika, sanitar-gigiyenik tədbirlər və digər əlaqədar işlər qiymətləndirilir, toplanmış məlumatlar təhlil olunaraq arayıq tərtib edilir və tibb müəssisəsinin perspektiv vəzifələri dəqiqləşdirilir.

Müəyyən edilmiş müddətlərdə Nazirliyin tibb müəssisələri tərəfindən aidiyyəti üzrə Dövlət Statistika Komitəsinin və Səhiyyə Nazirliyinin təsdiq etdiyi formaya uyğun statistik hesabatlar təqdim olunur.

Poliklinika – Tibb İdarəsinə bilavasitətəbe olan struktur qurumu olmaqla təhkim edilmiş əməkdaşlara ambulator tibbi yardım göstərən çoxprofilli müalicə--profilaktika müəssisəsidir.

Poliklinikanın strukturu və ştat cədvəli Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən təsdiq edilir.

Poliklinikanın rəisi, onun müavinləri, orta, böyük və kiçik rəis heyətindən olan digər əməkdaşları Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi sistemində vəzifəli şəxslərin təyin, azad etmə və rütbə vermə səlahiyyətləri üzrə nomenklatur ilə müəyyən edilmiş qaydada vəzifəyə təyin edilir və vəzifədən azad olunurlar.

Poliklinika üzərində öz adı həkk olunmuş möhürə, müvafiq ştamlara və blanklara malikdir.

Poliklinikanın əsas vəzifələri və funksiyaları:

- xəstələnmə hallarının qarşısının alınması və xəstəliklərin erkən aşkar edilməsi üçün geniş profilaktik tədbirləri həyata keçirmək, əməkdaşlara (işçilərə) çoxprofilli tibbi yardım göstərmək, onların sağlamlığının qorunması istiqamətində maarifləndirmə işi aparmaq;

- pasiyentlərə evdə və poliklinikada müalicə-məsləhət yardımı etmək, onların xəstəxanalara, sanatoriyalara stasionar və bərpaedici müalicəyə göndərilməsi ilə bağlı tədbirlər görmək;

- müraciət edən əməkdaşları tam və ətraflı müayinə etmək, onlar arasında xəstələnmə, əlillik və ölüm hallarının azaldılması məqsədilə kompleks profilaktik tədbirlər hazırlayıb həyata keçirmək;

- kəskin və qəfləti xəstəliklər, travmalar və zəhərlənmələrlə əlaqədar əməkdaşlara ilkin təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım göstərmək;

- xroniki xəstələrin və kəskin xəstəliklər keçirmiş şəxslərin, eləcə də müxtəlif xəstəliklərin risk amilləri qeyd olunan xəstələrin dinamik dispanser müşahidəsini aparmaq və lazımi müalicə-sağlamlaşdırıcı tədbirlər həyata keçirmək və s.

Beləliklə, suala nəticə olaraq bir daha qeyd edirik ki biz burada ətraflı olaraq Tibb xidmətinin hüquqi əsasına müvafiq olaraq strukturu, səlahiyyətləri və fəaliyyətinin tənzimlənməsi ilə tanış olduq.

SUAL 5. DİN-in İdman Cəmiyyətinin vəzifə və funksiyaları.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin İdman Cəmiyyəti haqqında Əsasnamə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin 14.12.2015-ci il tarixli Q75-001-15 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

İdman Cəmiyyəti Daxili İşlər Nazirliyinin aparatının struktur hissəsi (idarə səlahiyyətli) olmaqla üzvlük haqları və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada digər fəaliyyət sahələrindən əldə olunan vəsait hesabına maliyyələşən təsərrüfat hesablı qurumdur.

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanları əməkdaşlarının və Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuların fiziki hazırlığının yüksəldilməsi və idmanın kütləviliyinin artırılması, habelə yeniyetmə və gənclər arasında hüquq pozuntularının, cinayətkarlığının profilaktikası və sağlam həyat tərzinin təbliği məqsədilə onların idmana cəlb olunması, perspektivli və yüksək dərəcəli idmançıların hazırlanması istiqamətində tədbirlər həyata keçirir.

Cəmiyyət öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Daxili İşlər Nazirliyinin normativ hüquqi aktlarını və İdman Cəmiyyəti haqqında Əsasnaməni rəhbər tutur.

Cəmiyyətin strukturu və ştat cədvəli Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Naziri tərəfindən müəyyən edilir və təsdiq olunur.

Cəmiyyətin strukturuna Fiziki hazırlıq, İdman-təlim, Maliyyə-təchizat şöbələri, İdmanın təşkili bölməsi, Kadr qrupu, Regional qurumlar və Dəftərxana daxildir.

Cəmiyyətin sədri, sırası, kiçik, orta və böyük rəis heyətindən olan əməkdaşları 'Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi sistemində vəzifəli şəxslərin təyin, azad etmə və rütbə vermə səlahiyyətləri üzrə nomenklatura'ya uyğun vəzifəyə təyin və azad edirlər.

İdman cəmiyyətinin regional qurumları fəaliyyətlərinin Əsasnamə əsasında və ərazi orqanları ilə qarşılıqlı əlaqədə qurur, həmin qurumlar və Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin İdman Cəmiyyəti rübdə bir dəfə görülmüş işlər barədə (növbəti ayın 10-dan gec olmayaraq) Cəmiyyətə hesabat verirlər.

Cəmiyyət üzərində Azərbaycan Respublikasının dövlət gerbi, öz adı həkk olunmuş möhürə, müvafiq ştamplara, bayrağa və blanklara, bankda və maliyyə-kredit müəssisəsində müvafiq hesaba malikdir.

Cəmiyyətin funksiyaları:

daxili işlər orqanlarında və Daxili Qoşunlarda fiziki hazırlıq dərslərinin fiziki hazırlıq dərslərinin təşkili və tədrisi, idman tədbirlərinin, müxtəlif xidmət sahələri əməkdaşlarının xüsusi hazırlığı üzrə təlim toplanışlarının keçirilməsi, yeniyetmə və gənclər arasında idmanın təbliği və inkişafı prosesinə rəhbərlik və nəzarət edilməsi;

daxili işlər orqanlarında fiziki hazırlıq üzrə işin vəziyyətinin, şəxsi heyətin, dinləyici və müdavimlərin fiziki hazırlıq səviyyəsinin öyrənilməsi, nəticələrinin DİN-in rəhbərliyinə məruzə edilməsi;

Cəmiyyətdə idman növləri üzrə bölmələrin yaradılması, fəaliyyətinin təşkili, yüksək dərəcəli idmanşılarn hazırlığı, onların ölkə və beynəlxalq miqyaslı idman tədbirlərində(yarışlarda) iştirakının təmin edilməsi.

Cəmiyyətin vəzifələri:

- DİO-da fiziki hazırlıq işi üzrə planlaşdırma uçot, hesabat sənədlərinin tərtib olunması , yerlərdə bu işin icraçısına nəzarət edilməsi;

- DİN-in orqan və hissələri üçün fiziki hazırlıq üzrə təlimatçıların hazırlanması və əməkdaşlar ilə xüsusi hazırlıq təlim tapşırıqlarının təşkili və keçirilməsi.

-xidməti-tətbiqi idman növləri üzrə birincilik, çempionat və təsnifat yarışlarının təşkili, Daxili İşlər Naziriyinin yığma komandasının komplektləşdirilməsi, onların ölkə və beynəlxalq miqyaslı yarışlara hazırlığının və komandalarının yarışlarda iştirakının təmin edilməsi;

-yeniyetmə və gənclər arasında sağlam həyat tərzinin təbliğinə xidmət edən kütləvi bədən tərbiyəsi və idman tədbirlərinin (yarışların) təşkili və keçirilməsi;

-fiziki hazırlığın təşkilinə dair Daxili İşlər Naziriyinin normativ hüquqi aktlarının icrasına nəzarət edilməsi;

-idman ləvazimatlarının təminatı, idman tədbirlərinin və təlim toplantılarının keçirilməsi ilə bağlı xidməti ezamiyyət xərlərinin müəyyən edilməsi;

- daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul edilən namizədlərdən fiziki hazırlıq normativlərin qəbul olunmasının təşkil edilməsi;

-xidməti-tətbiqi idman növlərinin inkişafı proqramlarının, bədən tərbiyəsi və idman tədbirlərinin təqvim planlarının layihələrinin hazırlanması, icrasının təşkil edilməsi və Daxili Qoşunların Baş İdarəsi ilə birgə hərbi idman kompleksinin normativlərinin hazırlanması.

Cəmiyyət sədrinin hüquq və vəzifələri:

- Cəmiyyətin fəaliyyətinin ümumi rəhbərliyi həyata keçirir, həvalə olmuş vəzifə və funksiyaların lazımi səviyyədə yerinə yetirilməsinə, xidməti və icra intizamının vəziyyətinə, şəxsi heyətin peşə hazırlığının səviyyəsinə görə məsuliyyət daşıyır;

-Cəmiyyətin rəhbərliyi arasında vəzifə bölgüsü aparır, əməkdaşların funksional vəzifələrini təsdiq edir və onların icrasına nəzarəti həyata keçirir ;

- Səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə əmr və göstərişlər verir və s.

NƏTİCƏ

Beləliklə, mövzuda daxili işlər orqanlarının maddi-texniki, təchizat və maliyyə təminatları haqqında biliklərin əldə edilməsi ilə Sizə DİN-in göstərilən fəaliyyətlərini yerinə yetirən müstəqil struktur hissələrinin hüquqi vəziyyəti, strukturu, vəzifə və funksiyalarını göstərdik.

Mövzunun birinci sualında DİN-in Təchizat İdarəsi haqqında qeyd edərəkən göstərdik ki, o daxili işlər orqanlarının maddi-texniki təminatını təşkil edir. İdarənin fəaliyyətinin təşkilati əsasını DİN-in və bilavasitə idarənin iş planları təşkil edir.

Təchizat İdarəsi Nazirlər Kabinetinin “Azərbaycan Respublikası polisinin fəaliyyətinin maddi-texniki təminatı qaydası və normaları haqqında” 26 oktyabr 2000-ci il tarixli Qərarı əsasında DİO-nun və tabeli struktur hissələrin xüsusi geyim; odlu silah, döyüş sursatı; nəqliyyat vasitələri; rabitə vasitələri və yanğından mühafizə işarəedici avadanlıqları; xüsusi vasitələr və texnika; kriminalistika və əməliyyat texnikası; yanacaq; cihazlar, qurğular; möhür və ştamplar, eləcə də digər maddi-texniki vasitələr və əmlak ilə mərkəzləşdirilmiş qaydada təchizatını həyata keçirir.

Sualda Təchizat İdarəsinin strukturuna daxil olan Nəqliyyat şöbəsi və Avtomobil təsərrüfatının funksiyaları da qeyd olundu.

Sualda həm də qeyd etdik ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 iyun 2002-ci il tarixli Fərmanı ilə yaradılmış DİO-nun Maddi-Texniki və Sosial Bazasının Möhkəmləndirilməsi Fondunun əsas vəzifəsi DİO-nun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə onların müasir avadanlıq və texnika ilə təchiz olunması, həmçinin, əməkdaşların sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsini təmin etməkdir.

Mövzunun ikinci sualının birinci hissəsində Maliyyə-Plan İdarəsinin nazirliyin orqan, hissə və təşkilatlarının maliyyələşməsi, büdcə və büdcədən-kənar göstəricilərinin proqnozlaşdırılması, əmək haqqı və ödənişlərin müəyyən edilməsi, mühasibat uçotu, uçotun metodiki təşkili və hesabatı, nəzarət-təftiş və pensiya təminatı işinin təşkil etdiyini və bu yönümdə fəaliyyətin yerlərdə düzgün həyata keçirilməsinə rəhbərlik etdiyini göstərdik.

Mövzunun üçüncü sualının əsaslı tikinti aparatlarının hüquqi vəziyyəti haqqında olan hissəsində bu fəaliyyəti həyata keçirən DİN-in Əsaslı Tikinti İdarəsinin əsas vəzifə və funksiyaları göstərildi. Qeyd olundu ki, idarə həm də DİN-in ixtisaslaşdırılmış layihə-konstruktor texnoloji bürosuna və Sənaye kombinatına rəhbərliyi həyata keçirir.

Mövzunun dördüncü sualında Daxili işlər orqanlarının Tibb xidmətinin

Mövzunun beşinci sualında DİN-in İdman cəmiyyətinin hüquqi vəziyyəti, təyinatı və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi barəsində Sizin diqqətinizə çatdırılmışdır.

Mövzuda qeyd olunanlar Sizin daxili işlər orqanlarının maddi-texniki, təchizat və maliyyə təminatları haqqında hüquqi biliyinizi artıracaq.